

Школска 2012/2013. година
Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе
4. разред

Шифра: _____

Поени

	<p>Пажљиво прочитај следећи текст и одговори на питања 1–15 (реченице су, ради лакшег сналажења, обележене бројевима).</p> <p>(1) Риба црни мерлин не само што прелази велике раздаљине него може да се спусти и до великих дубина. (2) Иако углавном плива у горњим слојевима воде, понекад зарони и до дубине од 350 метара – ако је, рецимо, у потрази за лигњама које су на дну мора.</p> <p>(3) Црног мерлина красе два огромна ока саздана од мноштва фотоосетљивих ћелија, па може да разазна околину и у мрачним дубинама. (4) Он има и посебан орган смештен у глави који му, кад се нађе у изузетно хладној води, загрева главу и очи. (5) Тако он успева да буде и живахан и усредсређен на плен.</p>	
1.	Све реченице у тексту осим једне имају следећу комуникативну функцију: _____ (допуни).	
2.	У првој реченици подвучи обележја градационог напоредног односа.	
3.	У 2. реченици употребљена је једна односна реченица. Напиши како би гласио њен корелатив: _____.	
4.	Генитив <i>мора</i> (из 2. реченице) има следеће значење: _____ (допуни).	
5.	Број 350 напиши словима, на оба начина: _____, _____.	
6.	Из 2. реченице препиши условну зависну реченицу: _____.	
7.	Предлошко-падежна конструкција на дну мора (из 2. реченице) има синтаксичку функцију: а) прилошке одредбе за место; б) атрибута; в) прилошког дела предиката. Заокружи слово испред тачног одговора.	
8.	Именица <i>око</i> се у 3. реченици налази у облику који се назива _____ (допуни).	
9.	Напиши од колико се независних предикатских реченица састоји 3. реченица у тексту: _____.	
10.	У грађењу глагола <i>разазнати</i> (добијеног префиксацијом) запажамо гласовну промену која се назива _____ (допуни).	

11.	Односна зависна реченица из 4. реченице има следећу синтаксичку функцију: _____ (допуни).	
12.	Из 4. реченице препиши придевске синтагме: _____.	
13.	Предлошко-падежна конструкција <i>на плен</i> из 5. реченице има следећу конституентску вредност: а) именичку; б) придевску; в) прилошку. Заокружи слово испред тачног одговора.	
14.	Из 5. реченице препиши речи које служе успостављању текстуалне кохезије: _____.	
15.	Сви облици презента у тексту имају значење које се назива _____ (допуни).	
16.	Подвуди имена која су транскрибована: Jacqueline, Жаклина, Жаклин, Žaklina, Žaklin.	
17.	Презиме једног лингвисте гласи Cuyskens и, ако не знамо како се оно изговара, треба да напишемо: а) Читам Cuyskensove радове. б) Читам Cuyskens-ove радове. в) Читам Cuyskens-ове радове. г) Читам Cuyskensove радове. д) Čitam Cuyskensove radove. ђ) Čitam Cuyskens-ove radove. Заокружи слова испред тачних одговора.	
18.	Заокружи правилно написане скраћенице наведених израза: 1) то јест: а) т. ј. б) т.ј. в) тј. г) тј 2) и тако даље: а) и т. д. б) и т.д. в) итд. г) и тд.	
19.	У следећи текст упиши запете тамо где је то потребно: Риба цверглан нема правих природних непријатеља. Грабљивице га једу тек кад немају ништа друго и то само недорасле примерке. Наиме крупнији имају три оштре бодље чији убод није отрован али је врло болан.	
20.	<i>Космополита</i> је: а) онај ко цео свет сматра својом домовином; б) онај ко проучава небеске појаве и небеска тела; в) онај ко се бави митовима о постанку света; г) онај који проучава развој политике кроз историју. Заокружи слово испред тачног одговора.	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2012/2013. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

4. разред

Решења

1. обавештења
2. *не само, него, и*
3. *оним*
4. присвојно / посесивно
5. *триста (и) педесет, три стотине (и) педесет* (било којим редом!)
6. *ако је (рецимо,) у потрази за лигњама које су на дну мора*
7. в)
8. паукал
9. (од) две(ју) / (од) 2
10. непостојано *а*
11. атрибута
12. *смештен у глави, изузетно хладној*
13. а)
14. *Тако, он*
15. квалитативно
16. *Жаклина, Жаклин, Žaklina, Žaklin*
17. в), д)
18. 1) в), 2) в)
19. Риба цверглан нема правих природних непријатеља. Грабљивице га једу тек кад немају ништа друго, и то само недорасле примерке. Наиме, крупнији имају три оштре бодље, чији увод није отрован, али је врло болан.
20. а)